

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

DR. BÁRSONY JÁNOS

Törvénytervezet a nemzeti és etnikai kisebbségek önkormányzatáról*

Preambulum

A Magyar Köztársaság Országgyűlése, az Alkotmányban rögzített elvekből és a nemzetközi jog szabályaiból kiindulva kinyilvánítja, hogy a nemzetközi és etnikai önazonossághoz való jogot, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek sajátos közösségi és egyéni jogait az egyetemes emberi jogok szerves részének tekinti és tiszteletben tartásuk Magyarországon érvényt szerez.

Figyelembe véve, hogy az önkormányzatok a demokratikus rendszer alapját képezik, lehetővé teszik az állampolgárok közvetlen részvételi jogát a közügyek intézésében, a kisebbségi önkormányzatok létezését és tevékenységét a kisebbségek sajátos közösségi és egyéni jogai érvényesítése alapfeltételének tekinti.

Kinyilvánítja, hogy a Magyarországon élő nemzeti, etnikai és nyelvi kisebbségek történeti hagyományait, nyelvét, tárgyi és szellemi kultúráját, valamint nemzeti sajátosságait egészet az egyéni és közösségi önazonosság természetes biztosítékának, az együttes boldogulás döntő feltételének tartja. A kisebbségek sajátosságait különleges értékének tekinti, védelmük biztosítását törvénybe foglalja, és megőrzésükre, valamint további hatékony gyarapításukra szólít fel mindenkit.

Az egyenlőség és a szolidaritás eszméinek az aktív kisebbségvédelem elveinek kinyilvánításakor az országgyűlést az elfogadott európai jogi és erkölcsi normák figyelembevételével a kisebbségek iránti megbecsülés, az erkölcsi és a történelmi értékek tisztelete, a kisebbségek és a magyar nemzet közös létérdekeinek állhatatos képviselése vezette.

Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy a magyarországi nemzeti, etnikai és nyelvi kisebbségeket a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális pluralizmus tevékenység részeseinek, érdekképviselői és művelődési szervezeteiket a társadalom fontos összetevőjének tekinti. Méltányosnak és helyesnek tartja, hogy számukra különleges jogokat biztosítson a kisebbségi helyzetből fakadó hátrányok ellensúlyozása érdekében.

E jogok összessége nem a többség adománya és nem a kisebbség kiváltsága. Forrásuk nem a nemzeti, etnikai és nyelvi kisebbségek számaránya, hanem a termé-

zetes másság tisztelete. Tekintve, hogy ezek céljaik szerint minőségileg különböznek a többséget is megillető jogoktól, összességüket és biztosítóikat, valamint a kisebbségek védelmét az Országgyűlés egységes törvényben foglalja rendszerbe és hirdeti ki az alábbiak szerint:

Értelmező rendelkezések

E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség minden olyan csoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, nincs vezető helyzetben, tagjai a lakosság többi részétől nemzeti (etnikai) sajátosságaikban különböznek, és olyan összetartozástudatról tesznek bizonyosságot, amely saját kultúrájuk, hagyományaik, nyelvük megőrzése és történelmileg kialakult közösségeik sajátos érdekeinek védelmére irányul.

I. fejezet. Kisebbségi, egyéni jogok

1. §

A nemzeti és etnikai önazonossághoz való jog alapvető emberi jog, amely egyéneket és közösségeket egyaránt megillet.

2. §

Valamely nemzeti, etnikai vagy nyelvi csoporthoz, kisebbséghez való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga.

E jog csorbítása, illetőleg az egyén nemzeti, etnikai kisebbségekhez való tartozása miatti megsértése, illetőleg hátrányos megkülönböztetése esetén az állam köteles büntetőjogi eszközökkel fellépni e cselekmények vagy bűnös mulasztásokkal szemben.

3. §

A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal arra, hogy társadalmi, gazdasági, kulturális és egyéb területeken megfelelő és hatékony intézkedésekkel biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó állampolgárai számára az emberi jogok és alapvető szabadság egyenlő és teljes élvezetét.

4. §

A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal, hogy nem követ, nem ösztönöz és nem támogat olyan politikát, amely a kisebbséghez tartozók asszimilációját célozza.

5. §

Nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó minden magyar állampolgárnak joga van a hátrányos megkülönböztetés elleni véde-

lemre és kisebbségi jogainak sérelme esetén érdekvédelemre és érdekképviselőre.

6. §

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó állampolgárnak joga van a politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális esélyegyenlőségre. Joga van a törvény előtti egyenlőségre.

Joga van keresetindításhoz kisebbségi mivoltában keletkező sérelem, vagy hátrányos megkülönböztetés esetén.

Joga van arra, hogy kisebbségi mivoltával kapcsolatos jogvitás ügyekben pártatlan, elfogulatlan bíróság ítéljen.

7. §

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó állampolgároknak joguk van a politikai életben való részvételhez és kisebbségi egyesületek önkormányzatok létesítéséhez.

8. §

A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal arra, hogy nem követ, nem ösztönöz és nem támogat olyan politikát, amely részben, vagy egészben kisebbségek által lakott területek etnikai viszonyainak megváltoztatására irányul, vagy ezt eredményezi.

A közigazgatási egységek határainak megvonásánál területfejlesztési és iparfejlesztési tervek kidolgozása során kötelezettséget vállal a kisebbségek által lakott területek kapcsolatai, gazdasági érdekei és kialakult hagyományai kellő figyelembevételére.

Védelmet biztosít az erőszakos ki és áttelepítés minden formájával szemben.

9. §

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó minden magyar állampolgárnak joga van családi kapcsolatainak ápolásához, a család intézményének és egységének védelméhez, a családra vonatkozó kisebbségi hagyományok tiszteletben tartásához.

10. §

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó minden magyar állampolgárnak joga van nevéhez, ennek az anyanyelve szabályai szerinti használatához és hivatalos okmányokban való feltüntetéséhez.

11. §

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó minden magyar állampolgárnak joga van az anyanyelvéhez, azt szóban és írásban szabadon használhatja a köz és magánélet minden területén.

Joga van a kisebbség nyelvének, történelmének, kultúrájának és hagyományainak megismeréséhez és továbbadásához.

* Jelen törvénytervezet szövegét a szerző a PHRALIPE Független Cigány Szervezet felkérése alapján készítette.

Ugyanúgy joga van a kisebbségi vallásának zavartalan gyakorlásához.

Joga van az anyanyelvi oktatáshoz és művelődéshez.

Joga van a közélet alapvető információinak anyanyelven történő megismeréséhez.

12. §

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó magyar állampolgár előnyt élvez a kisebbségi ügyekkel foglalkozó állások, közhivatalok betöltésénél.

13. §

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó személyeknek joguk van az anyanemzettel (nemzetekkel) vagy a más országokban élő azonos etnikumú, vagy anyanyelvű személyekkel, vagy kisebbségi szervezetekkel kapcsolatot létesíteni és fenntartani.

Joguk van tanulmányaikat olyan országban folytatni, ahol anyanyelvükön oktatógymegem, illetve főiskolák működnek. Az itt nyert okleveleket a Magyar Köztársaságban szerzett megfelelő oklevéllel egyenértékűnek kell tekinteni.

14. §

A nemzeti és etnikai önazonosságához való jog, illetőleg ilyen kisebbséghez való tartozás vállalása és kinyilvánítása nem zárja ki a *kettős kötődések* elismerését és az ehhez való jogot, valamint a személyi identitása megváltoztatásának szabadságát is tartalmazza.

II. fejezet. Kisebbségi közösségi jogok

15. §

A kisebbségi önazonosság megőrzése, ápolása, megerősítése és továbbadása a nemzeti és etnikai kisebbségek elidegeníthetetlen közösségi joga.

16. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joga történelmi hagyományainak, nyelvének tárgyi és szellemi kultúrájának gyarapítása.

17. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van egyesületek, pártok alapítására, fenntartására, a politikai jogok korlátozásától mentes élvezetére.

18. §

A nemzeti és etnikai kisebbségek közösségei a kisebbség és a magyar nemzet közös létérdekeinek képviselése, a szolidaritás elve, a partneri viszony és az egyenlőség elve alapján tevékenykednek.

19. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van – e törvény szabályai alapján – önkormányzatok helyi és országos szintű létesítésére.

A kisebbségi önkormányzatok közjogi önállóságát az Alkotmány szavatolja.

A nemzeti és etnikai kisebbségi önkormányzat testületei önálló jogi személyek, alapszabályukat a törvény keretei között maguk határozzák meg, vagyonukkal önállóan gazdálkodnak. A nemzeti és etnikai kisebbségek önkormányzatainak fenntartására és feladatainak ellátására – jelen törvény szabályai szerint – a Magyar Köztársaság köteles az anyagi feltételeket méltányosan biztosítani.

20. §

A nemzeti és etnikai kisebbségek kollektív joga, hogy sajátos kisebbségi érdekeiket – a jelen törvényben meghatározott formában – az államélet különböző területein képviseljék és érvényre juttassák önkormányzataik útján.

Önkormányzatain keresztül joga van kifejezteni a véleményét a kisebbség sorsát befolyásoló államhatalmi és államigazgatási döntések előtt és joga van véleményét nyilvánosságra hozni.

Önkormányzatain keresztül joga van fellépésre a *kollektív érdekek védelme*, illetve egyedi kisebbségi jogot sértő cselekmények esetén. Az ilyen ügyekben joga van a pártatlan bíróság eljárására.

Kisebbségi kollektív, vagy egyéni jogot súlyosan sértő cselekmények esetén, amennyiben a hazai jogorvoslati lehetőségeket már kimerítette, és megoldást nem talált, önkormányzata útján joga van *nemzetközi választott bírósághoz* fordulni jogvédelemért. A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal arra, hogy tiszteletben tartja a pártatlan nemzetközi választott bíróság ítéletét, és ennek érvényét szerez.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó állampolgárokat önkormányzataikon keresztül lakóhelyükön e törvényben foglalt speciális jogosítványok illetik meg.

21. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek joguk van önkormányzatukon keresztül kisebbségi kulturális, népjóléti, oktatási, vallási, sport, érdekvédelmi, stb. intézmények fenntartására és működtetésére.

22. §

A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal arra, hogy a kisebbségek kommunikációs egyenjogúsága, esélyegyenlősége érdekében a nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzata részére rendszeres önálló műsorlehetőséget biztosít legalább heti egy óra műsorterjedelemben az állami televízióban és rádióban. Anyagi eszközök biztosításával lehetővé teszi a kisebbségek önkormányzatai számára a *sajtó és könyvkiadás lehetőségének igénybevételével*.

23. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van az anyanyelven történő *első, közép és felsőfokú oktatásra*, illetve arra, hogy oktatási intézményekben megismerkedjen kisebbsége történelmével, kultúrájával, hagyományával.

A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal e jogok érvényesítésére.

24. §

A nemzeti és etnikai kisebbségek kollektív joga *anyanyelvük fejlesztése, ápolása és védelme*. Ennek keretében joguk van a kisebbségi nyelvjáráskor elismerésére is.

25. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joga van a kisebbségi kultúra fenntartására és fejlesztésére. Joga van az ehhez szükséges alapintézmények (egyetemi, főiskolai tanszékek, levéltárak, könyvtárak, múzeumok, színházak, művelődési központok, művészeti együttesek) létesítéséhez és fenntartásához. Joga van arra, hogy ezeket az intézményeket az állam közvetlenül, vagy a kisebbség önkormányzat útján finanszírozza.

26. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van kulturális és építészeti emlékeik, hagyományaik megőrzésére, ápolására és népszerűsítésére, *jelképeik használatára*, ünnepeik megülésére. Joga van a kisebbséghez tartozó, vagy annak érdekében alkotó kiemelkedő személyiségek emlékének megőrkítésére, kisebbségi történelmi emlékhelyek, emlékművek létesítésére és fenntartására, ott megemlékezések tartására.

Joga van a kisebbséghez tartozó, vagy annak érdekében tevékenykedő kiemelkedő alkotó tevékenységet végző személy kitüntetésére.

E kollektív jogokkal a kisebbségek önkormányzataik útján élnek.

27. §

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van gazdasági és települési esélyegyenlőségre. Az e téren meglévő kisebbségi hátrányok felszámolására az állam *pozitív diszkriminációs gyakorlatra* vállal kötelezettséget.

28. §

A nemzeti és etnikai kisebbségek kollektív joga kapcsolatot tartani nemzetközi jogvédő szervezetekkel, olyan államokkal, amelyekben e kisebbségi etnikum többséget alkot, és olyan szervezetekkel, amelyeknek tagjai más országban élő és ehhez a kisebbséghez tartozó emberek.

29. §

A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok gyakorlása nem irányulhat az állam szuverenitása, területi egysége a közrend, a közérköcs és mások szabadság jogai ellen.

III. fejezet. A nemzeti és etnikai kisebbségek helyi önkormányzata

30. §

A helyi önkormányzat alakításának kezdeményezéséhez helyben lakó 30 nagykorú állampolgár adatokkal ellátott (név, személyi szám, lakcím), aláírt és a cél megjelölését tartalmazó kezdeményező okirattal benyújtása szükséges a területi választási elnökség részére.

Amennyiben az állami népszámlálás adatai szerint a település szavazó polgárai közül legalább 50 fő nemzeti, vagy etnikai kisebbséghez tartozónak vallotta magát, a területi választási bizottság köteles felhívással fordulni a helyhatósági választó körzet lakóihoz *kisebbségi önkormányzat* létrehozása érdekében. Ilyen esetben a Bizottság köteles az egyéni jelentkezők javaslatát átvenni és 30 fő esetén a választás előkészületét elrendelni.

31. §

Az előzőekben ismertetett feltételek fennállása esetén a területi választási elnökség kiírja a helyi kisebbségi önkormányzati választásokat, és hirdetményt tesz közzé a jelölés lehetőségéről, a helyben szokásos módon, illetőleg ezt kiegészítve a kisebbség által sürdün látogatott közintézményekkel, lakóterület rösszel, egyéb nyilvános fórummal.

32. §

A helyhatósági kisebbségi önkormányzati választás előkészítésére a területi választási bizottság önkormányzati választási bizottságot küld ki.

Az Önkormányzati Választási Bizottság felelős a jelölések átételéért, a szavazás törvényes lefolytatásáért és a mandátumok átadásáért.

33. §

Helyi önkormányzati tagságra jelölt személy akkor kerülhet fel a választási listára, ha 15 nagykorú, választó jogosultsággal rendelkező állampolgár erre frásban, megfelelő formában (név, cím, személyi szám, aláírás, cílmegjelölés, dátum) javaslatot tesz.

Egy állampolgár csak három jelöltet javasolhat a helyi kisebbségi önkormányzatba.

34. §

A helyi kisebbségi önkormányzati testület létszáma 9 fő. Érvényes önkormányzati választás akkor írható ki, ha legalább 9 fő érvényesen felvehető a jelölt listára.

Érvényességi problémával küzdő jelöltet (ajánló kiesése esete) türelmi idő biztosításával fel kell szólítani az ajánlások kiegészítésére.

A jelöltek névsorát a szavazás előtt három héttel az Önkormányzati Választási Bizottság köteles nyilvánosságra hozni, illetve kihirdetni. A jelölések érvényességének megállapítása után a törvényes feltételek megléte esetén a Bizottság kiírja a kisebbségi önkormányzati választást.

35. §

A helyi kisebbségi önkormányzati választás *titkos*. Csak a listán szereplő jelöltekre lehet érvényesen szavazni. A jelöltek közül a legtöbb szavazatot kapott 9 fő lesz az önkormányzati testület tagja.

A szavazás akkor érvényes, ha legalább 50 érvényes szavazat érkezett a helyi kisebbségi önkormányzat jelölt listájára.

36. §

Amennyiben a helyi kisebbségi önkormányzati választásokat a helyhatósági választásokkal egyidőben, együtt rendezik meg, a szavazásra jogosult állampolgárok kivánóságára a kisebbségi önkormányzat szavazólistáját is megkapják. Ezzel szavazhatnak az önkormányzati jelöltekre oly módon, hogy a listán szereplők közül (abc-sorrendben) feltüntetve annyi jelöltet húznak ki, hogy a listán 9 jelölt neve maradjon.

Külön rendezett helyi kisebbségi autonómia választás esetén csak azokat az állampolgárokat hívják fel szavazni a nyilvánosság előtt, akiket a helyi kisebbségi önkormányzati választás érint. A továbbiakban a szavazás módja ugyanaz.

37. §

A helyi települési önkormányzat (helyhatóság, tanács) köteles a választás lebonyolításának feltételeit biztosítani, költségeit viselni, a jelöltek számára megfelelő nyilvánosság lehetőségét, fórumot nyújtani programjuk, elképzeléseik ismertetésére egyenlő feltételek alapján.

A választás törvényességének figyelemmel kísérése érdekében a jelöltek, és kisebbségi szervezetek megfigyelőket bízhatnak meg. Törvényességi kifogás esetén bírósági eljárás dönt.

38. §

A helyi kisebbségi önkormányzati szavazás hivatalos eredménye létrejötté után a Bizottság ezt köteles közzétenni és az önkormányzat megválasztott tagjainak a mandátumot kiadni.

39. §

A mandátum kiadását követő hat napon belül az önkormányzati Választási Bizottság köteles összehívni a megválasztott kisebbségi önkormányzati testületet.

40. §

A helyi kisebbségi önkormányzati testület mandátuma a következő helyhatósági választás időpontjáig tart. Ez alól kivétel, ha a kisebbségi önkormányzati tanács kimondja saját feloszlását (működés, képtelenség, kilépés lemondás, stb.) Ebben az esetben új helyi kisebbségi önkormányzati választásokat írnak ki.

Az önkormányzati testület tagjainak kiesése (halál, lemondás, stb.) esetén a választásokon mandátumhoz nem jutó jelöltek közül a legtöbb szavazattal rendelkezőt kooptálja a testület tagjai sorába.

41. §

A helyi kisebbségi önkormányzati testületi választáson eladott érvényes szavazatok 50 százalékát meghaladó számú állampolgár által benyújtott bizalmatlansági indítvány esetén a kisebbségi önkormányzati Választási Bizottság *rendkívüli választást* köteles kiírni. Ebben az esetben a régi kisebbségi önkormányzati tanács mandátuma az új testület létrejöttével szűnik meg.

42. §

A helyi kisebbségi önkormányzati testület a törvény keretei között maga határozza meg alapszabályát.

A testület kijelöli szószólóját a település helyhatóságába és képviselőjét az országos kisebbségi önkormányzati testületbe.

IV. fejezet. A helyi kisebbségi önkormányzati jogosítványai.

A helyi kisebbségi önkormányzati testületnek a helyhatósággal kapcsolatban sajátos érdekképviseleti és érdekvédelmi jogosítványai vannak e törvény alapján.

E jogosítványait a kisebbségi önkormányzat általában szószólója útján gyakorolja.

43. §

A helyhatósági önkormányzat tevékenységi területein a kisebbségi szószólónak egyetértési és kifogásolási joga van, de a helyhatósági testületben szavazati joggal nem rendelkezik.

44. §

Az egyetértési jog körében a helyhatósági testület elé kerülő tervezeteket, javaslatokat *előzetes véleményezési lehetőséget* biztosítva meg kell küldeni a szószólónak. A kisebbség érdekeit várhatóan alapvetően befolyásoló döntés előtt az előterjesztőnek a szószólóval *egyeztetési kötelezettsége* van, ahol az előterjesztésben vitás esetben mindkét álláspontot kötelező ismertetni. Amennyiben az egyeztetés elmarad, illetve nem jött létre egyeztetés, a szöveg a kisebbségi önkormányzat nevében *halasztó hatályú kifogással* élhet.

45. §

A. változat

A kifogást a területi kisebbségi autonómia Egyeztető Bizottság tárgyalja, illetve dönt arról, hogy alapos volt-e a kifogás. Amennyiben megalapozottnak találja a határozat érvényét veszti.

A területi kisebbségi Autonómia Egyeztető Bizottság felerészben a terület más

helyhatóságainak választott küldötteiből, felerészben a kisebbség más önkormányzati szervezeteinek küldötteiből áll. Döntéseit szótöbbséggel hozza, köteles meghallgatni a kifogást tevő szószóló és a helyhatósági képviselőjét.

B. változat

A kifogást erre a célra létrehozott állandó közigazgatási választott bíróság tárgyalja, illetve dönti el. A választott bíróságban az adott kisebbségi képviselőjének a döntést hozó 50 százalékát kell kitenni.

Határozatában helyt ad, vagy elutasítja a kifogást. Amennyiben a kifogást megalapozottnak találja a helyhatóság határozatát megsemmisíti.

46. §

A kisebbség alapvető jogait érintő kifogás elutasítása esetén az Országgyűlés Kisebbségi Bizottságához, illetőleg az Alkotmány Bírósághoz ügynevezett vegyes választott bírósági tanácsához fordulhat a kisebbségi önkormányzat fellebbezéssel. Amennyiben így sem nyer jogorvoslást, és az eset súlya ezt indokolja, Nemzetközi Választott Bíróság segítségét is igénybe veheti.

47. §

A kisebbségi autonómia szószólójának joga van a helyi árvaszéki (gyámhatósági) döntésekkel szemben az előzőekben ismertetett kifogás érvényesítésére abban az esetben, ha a hatósági döntés eredménye alapján a gyermek a kisebbségi családból ideiglenesen, vagy véglegesen kikerülne.

48. §

A *kisebbségi szószólónak* a helyhatóság tagjaival egyezően a hatóság minden iratában *korlátlan iratbetekintési joga* van a titoktartás kötelezettsége mellett. E jogát frásos felhatalmazással, megbízott szakértőjére átruházhatja.

49. §

A szószólónak a helyhatósági testületekben felszólalási és *interpellációs* joga van. Előterjesztést, javaslatot tehet, vizsgálatot, eljárást kezdeményezhet, szabályozást javasolhat. A kisebbségi jogokat és jogos érdekeket érintő kezdeményezése elutasítása esetén indoklással ellátott kifogással élhet.

50. §

A helyhatóság által kinevezett tisztségviselők és alkalmazottak személyét illetően jogsérelmet okozó súlyos elfogultság észlelése esetén személyükkel szembeni indoklással ellátott kifogást tehet a kisebbségi szószóló (például iskolaigazgató, rendőrkapitány, orvos kulturális intézmény vezető, stb.). A kifogást első szinten a területi kifogást elbíráló szerv jogosult elbírálni.

51. §

Kisebbség-sértő, diszkriminatív hatósági intézkedés eljárás gyanúja esetén, vagy kisebbséghez tartozó állampolgár, kollektíva és minőségben való sérelme, vagy kisebbségi önkormányzat sérelme esetén a kisebbségi szószólónak a testület nevében joga van jogsegélyért bírósághoz fordulni, illetve ott fellépni.

A bíróság összetételére ilyen esetben az autonómia kérésre speciális szabályok vonatkoznak, (kisebbséghez és többséghez

tartozó bírák, ülnökök, vagy esküdtek fele-fele arányban vesznek részt a döntésben).

52. §

A helyhatóság köteles a kisebbségi önkormányzat kérése alapján biztosítani működési területén a kisebbségi tanulók anyanyelvi oktatásának lehetővé tételét önálló, vagy társult oktatási intézménybe, illetőleg kevés számú jelentkező esetén fakultáció körében programozott oktatással (rádió, videó, TV, oktató gép). A helyhatóság köteles pénzalapot biztosítani a kisebbséghez tartozó nem magyar anyanyelvű gyermekek nyelvi és kulturális másságából eredő oktatási hátrányainak kompenzálásához szükséges korrepetálás, házitánítás biztosítására, amennyiben nem megvalósítható a rendes iskolai kisebbségi nyelvi oktatás. E feladatokat a kisebbségi önkormányzat a költségeknek a helyhatóság által történő biztosításával átvállalhatja.

53. §

A kisebbségi önkormányzat a helyhatósággal történő megállapodása és a helyhatóság költségviselése mellett vállalhatja a kisebbségi kultúra és nyelv helyi ápolására hivatott művelődési intézmény létesítését és fenntartását.

Amennyiben a helyhatóság ilyen feladatának nem tesz eleget előzetes felszólítás és konkrét bizonyított igények megléte esetén e feladatainak ellátására költsége a helyhatóságtól bíróilag kikényszeríthető,

illetőleg ilyen ítélet esetén az autonómia a helyhatóság költségére a tevékenység ellátását elindíthatja és igazoltan felmerült költségeit a helyhatóságon közadók módjára behajthatja.

54. §

A helyhatóság köteles költségvetésében elkülöníttetni a helyi kisebbségi önkormányzat fenntartási költségét szerepeltetni. E kötelező hozzájárulás mértéke nem lehet kisebb, mint a szakigazgatási apparátus, valamint az oktatási és kulturális összekiadásoknak a kisebbség települési lakossági arányának fele részére vetített mutató szerinti összeg.

55. §

A korábbi kisebbségre hátrányos diszkriminációs helyzet miatt fennálló kedvezőtlen kisebbségi életfeltételek esetén a helyhatóság köteles a kisebbségi önkormányzat felkérésére egyeztetett programot kidolgozni a hátrányok felszámolására. A program betartásáért a testület elnöke felelős, sérelme esetén személyi kifogásnak van helye (a korábbi hátránytényezők, pl. lakásviszonyok, vízellátás, csatornázás, kereskedelmi ellátás, út, orvosi ellátás, közlekedés területén a kisebbség által lakott területek vonatkozásában).

56. §

A kisebbségi szószólónak *halasztó hatályú kifogásolási joga* van, lakossági „önvédelmi őrsegek” létrehozása és engedélyezési eljárása esetén.

57. §

A helyhatóság területén kiadásra kerülő médiák (helyi lap, kábel TV, hangos bemondó, stb.) köteles *díjmentesen* helyet biztosítani a kisebbségi önkormányzat közcélú hirdetményeinek, közleményeinek, változtatás nélkül, eredeti nyelven, amennyiben az ok nem üzleti jellegűek és nem jogszabálysértő tartalmúak. E kötelezettség bírói úton is kényszeríthető. Megsértése esetén az önkormányzat pénztárába kártérítésként, illetve büntetésként a szöveg kinyomtatása és terjesztése költségeinek duplája fizetendő be.

A közlemény terjedelme nem lépheti túl a kiadvány szokásos terjedelmének egy-nyelcolcadát.

58. §

Azokon a település részeken, ahol a kisebbségi népcsoport többségi arányban van, a kisebbségi autonómia kezdeményezésére és egyetértésével köteles a helyhatóság az utanevek legalább felét a kisebbségi önkormányzat által meghatározott nével elnevezni.

59. §

Azokon a településeken, ahol a kisebbségi önkormányzat véleménye szerint a lakosság legalább egynegyedét nyelvi kisebbség alkotja, a település nevét a kisebbség anyanyelven is jelölni kell, illetve a közintézményeket, üzleteket, stb. ezen a nyelven is fel kell tüntetni.

